

# Z kalendára výročí

(v prvom polroku 2020)

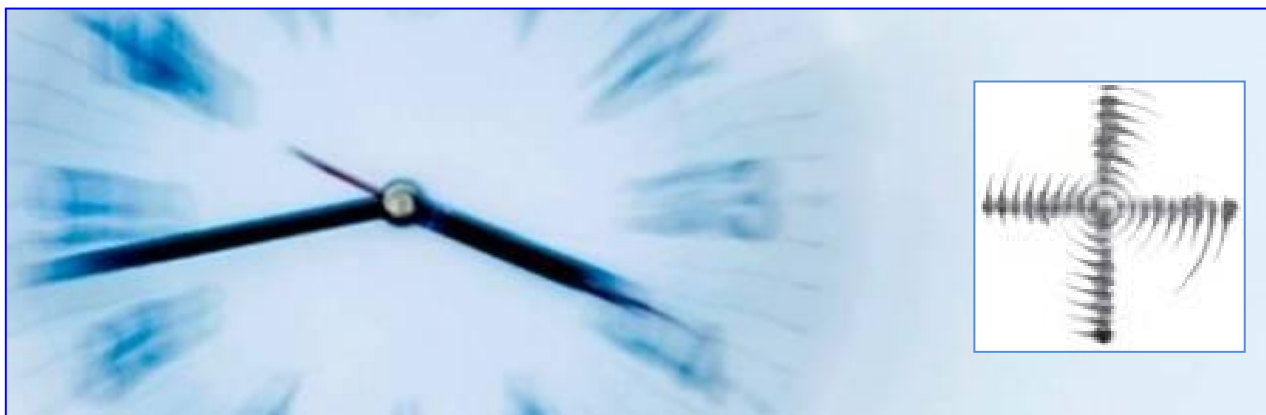
(6 medailónov významných kresťanských osobností)

(zostavil *Dušan Jedinák*)

Topolčany  
MMXX

## Predhovor

Ponúkam prehľadný polročný kalendár, ktorý pripomína 6 osobností spoločenského a kultúrneho života, ktoré majú **v príslušnom mesiaci prvého polroka 2020** okrúhle (deliteľné piatimi) výročie narodenia alebo úmrtia. Chcem upozorňovať, vo svojom okolí, na osudy významných osobností kresťanského zamerania:



## Úvod

*Jedným z ústredných omylov našej generácie bola viera, že zmeníme svet. Ten sa však mení oveľa pomalšie a my môžeme iba prispieť k jeho zmene. Ďalším sklamaním bolo, že sme precenili vedu. Mysleli sme si, že s jej pomocou bude svet lepší a dokonalejší. Zdedili sme myšlienku, že odniekiaľ niekam smerujeme, ale ak sa východisko a cieľ stratia, potom sa hodnote pokroku nemôže prikladať až taká veľká dôvera.*



***Pravé náboženstvo učí ľudí, aby sa nezaoberali tým, čo bude po smrti – nebo, peklo alebo očistec, ale je sústredené na to, aby na tejto zemi vzniklo kráľovstvo dobra, pravdy a spravodlivosti.***

*To podstatné v našom živote nemusíme pochopiť hlavou, rozumom, ale srdcom. Srdce sa stáva zaujímavým centrom novej duchovnosti a myslenia, ktoré už nebude toľko viazané na cirkevné inštitúcie. Bude to slobodné myslenie ľudí, ktorí vyrástli v tradíciách a budú mať odvahu tvoriť tradíciu novú.* Anton SRHOLEC (1929 – 2016)



André Marie AMPÈRE

Józef M. BOCHEŇSKI

Terézia z Avily

Vladimír JUKL

Roger Louis SCHÜTZ

Josemaría ESCRIVÁ de Balaguer



## André Marie AMPÉRE

(22. 1. 1775 – 10. 6. 1836)



Francúzsky matematik a fyzik objasnil pojem elektrického prúdu, definoval smer prúdu ako smer pohybu kladného elektrického náboja. Objavil, že dva rovnobežné vodiče so súhlasne orientovanými elektrickými prúdmi sa navzájom priťahujú. Ukázal, že cievka s prúdom je vo svojich účinkoch rovnocenná stálemu magnetu. Zaviedol pojmy solenoid, galvanometer, odlíšil pojmy prúd a napätie, ukázal možnosť prevedenia magnetických javov na javy elektrické. Za práce v teórii diferenciálnych rovníc bol menovaný za člena parížskej Akadémie (1814). Skoro dvadsať rokov trvalo pôsobil na Polytechnickej škole v Paríži, potom až do konca života bol profesorom experimentálnej fyziky na Collége de France. Okrem matematiky, fyziky, chémie a botaniky sa zaoberal



jazykovedou, psychológiou, filozofiou prírody. Pokúsil sa o klasifikáciu vedy. Vynikal hlbavosťou, všestrannou vzdelanosťou, pracovitosťou. Uznal aj tajomstvá kresťanskej viery. Na hrob si sám vybral slová: **Tandem felix – Konečne šťastný**. V Paríži na zasadnutí Medzinárodného elektrotechnického kongresu (1885) pomenovali na jeho počesť jednotku intenzity elektrického prúdu – *ampér*.



### Z myšlienok

- *My čo zbierame plody práce géniov, ale nedelíme sa s nimi o slávu, mali by sme sa podľa mojej mienky usilovať o to, aby sme zredukovali na minimum počet princípov vysvetľujúcich všetky fyzikálne javy.*
- *Najprv pozorovať skutočnosť, meniť jej okolnosti ako je len možné, spojiť túto prácu s presným meraním, z toho odvodzovať všeobecné zákony založené na experimentoch, dedukovať z týchto zákonov, nezávisle na hypotézach o povahe síl vytvárajúcich skúmané javy, matematické hodnoty týchto síl.*
- **Veda má slúžiť blahu a pokroku ľudstva.**
  - *Pred svetom som dosiahol slávu. Avšak Boh mi chcel ukázať, že všetko je márnosť – okrem milovať ho a slúžiť mu.*
- *Pochybnosť je najväčšou trýznou, ktorou človek na zemi trpí.*
- *Študuj veci tohto sveta, je to povinnosť vyplývajúca z tvojho povolania. No pozeraj na ne iba jedným okom, druhé zameraj trvalo na večné svetlo! Počúvaj učencov, ale iba jedným uchom!... Píš len jednou rukou, druhou sa pridržaj Božieho rúcha, tak ako sa dieťa drží otcových šiat... Bez tohto poistenia sa by si narazil nepochybne hlavou do múru.*



*a. ampère*

## Józef M. BOCHENSKI

(30. 8. 1902 – 8. 2. 1995)



Poľský logik a filozof bol nielen uznávaným historikom logiky a filozofie, stúpencom novotomizmu, fenomenológie a modernej analytickej filozofie, ale aj podnetným dominikánskym rehoľníkom. Študoval vo Freiburgu (1928–31) i v Ríme (1931–34). Do roku 1940 prednášal logiku na *Collegium Angelicum*. Cez 2. svetovú vojnu bol vojenským kaplánom a slúžil s poľskou armádou vo Francúzsku, Anglicku aj v Taliansku. Logickými úvahami nachádzal inšpiráciu aj pre náboženskú vieru, ponúkal kritické zamyslenia nad relativizmom postmodernity aj strnulosťou časti katolíckej teológie. Stal sa docentom logiky v Ríme (1934) aj profesorom filozofie vo Freiburgu



(1946), bol tam aj rektorom (1964–66) a viedol *Ústav pre východnú Európu*. Analyzoval súdobý marxizmus ako ideologickú a sociologickú kombináciu najväčších povier dvoch storočí v závere tisícročia (naznačil, že prírodovedecká metodológia nie je jedinou racionalitou, človek nie je absolútnou mierou všetkých vecí, technický a vedecký pokrok nie je všemocný). Skoro 70 ročný získal diplom leteckého pilota. Našej verejnosti sú známe diela *Cesta k filozofickému mysleniu*, *Slovník filozofických povier*.



### Z myšlienok

- *Myslieť znamená tvoriť pojmy... Človek je aj tým, kto poznáva ideálne skutočnosti.*
- *Logika je schopnosť myšlienkového pohybu, myšlienkových operácií na veľmi vysokej úrovni abstrakcie... Logika je veľmi užitočným nástrojom analýzy a filozofie o základoch myslenia...*
- *Logika je v zásade popisom predmetov a tým aj popisom sveta. Ak niekto logiku porušuje, postupuje proti všeobecnej štruktúre sveta a premýšľa neracionálne... Každá reč, ktorá nezodpovedá logickým zákonom, je samo so sebou sporná... Okrem logiky je len bľabotanie...*
- *Racionalizmus má dve základné príkázania. Vedieť, o čom sa hovorí, to znamená dokázať povedať, čo má človek na mysli, a po druhé, keď sa niečo tvrdí, vedieť to zdôvodniť... Solidný racionalizmus je to, čo učí logika... Veda je to, čo zostane, ak sa opúšťajú nesprávne hypotézy... Každá poctivá veda prekračuje skúsenosť.*
- *My svet poznávame a netvoríme ho... Fakt je, že niekedy dôjdeme aj k pravde. Ale istotu máme iba zriedka... Aby sme boli šťastní je nevyhnutné konať, pracovať, zápasiť.*
- *Svet nie je jediným axiomatickým systémom... Božie zjavenie nám dáva určité axiomy... Rozpor je základným, veľmi dôležitým činiteľom vedeckého pokroku... Človek je niečím iným ako zvyšok sveta.*
  - *Naša európska kultúra má, okrem iného, tri zložky: grécky kult vedy, rímske chápanie spoločnosti, práva i moci a tretia zložka je židovsko-kresťanská, ktorá má tiež existenciálny rozmer.*
- *Ľudia by chceli mať dôkazy namiesto viery... Viera nie je súbor logicky prepojených výrokov... Na vysvetlenie viery je potrebné využívať najlepšiu logiku aká existuje... Pravdy viery sa nedajú dokázať, ale musím vedieť, v čo verím... Ak sa človek nemôže modliť, tak neverí.*
- *Všetci sme platonici, keď sa filozofuje, tak sa ide v stopách Platóna... Pravá filozofia je filozofia analytická... Elementárnou filozofickou zásadou je transformácia toho, čo je všeobecné na konkrétne. Všetko cez jednotlivé, vždy... Pestovanie filozofie bez kontaktu s inými vedami je nedorozumenie...*
  - *Úlohou filozofie je vychovávať rozumných ľudí.*
- *Nemožno považovať za pravdu každé vyhlásenie, len preto, že je vytlačené alebo uvedené v médiách... Nestarajte sa o to, na čo nemáte vplyv.*
- *Nebezpečenstvo diktátorských režimov je v tom, že sa človek nemôže brániť proti hlupákovi... Všetky európske nacionalizmy sú idiotstvom. Európa je jednou krajinou.*
  - *Človek sa díva na dejiny a vidí, aká je malá figúrka.*
- *Bez Boha je ťažké uniknúť záveru, že všetko je vlastne absurdné...*
  - *My dominikáni si myslíme, že Bohu sa má slúžiť nielen srdcom, ale aj hlavou.*





## Terézia z Avily (Teresa de Cepeda y Ahumada) (28. 3. 1515 – 14. 10. 1582)



V roku 1531 ju zaviedli do kláštora augustiniánok v Avile na výchovu a vzdelanie. V roku 1536 prijala rehoľné rúcho. Boh jej dal často milosť zjavení a mystických zážitkov. Založila (1562) rehoľu bosých karmelitánok (kontemplatívno-apoštolské spoločenstvo, ktoré spája rozjímavú modlitbu s apoštolátom). Prijala meno Terézia od Ježiša. Spolupracovala s Jánom z Kríža, spoločne sa im podarilo založiť viacero mužských karmelitánskych kláštorov s pôvodnou prísnosťou. Neskôr sa stala patrónkou Španielska, ženou s neobyčajným dôvtipom a zmyslom pre humor. Napísala aj *Životopis*, *Cesta k dokonalosti*,



*Rozjímania o Velpiesni*, *Vnútorný hrad* (dielo venované náuke o vnútornej modlitbe). *Vzdychy duše k Bohu*. Pápež Pavol VI. ju v roku 1970 vyhlásil za učiteľku Cirkvi. Pán preukazuje veľké dobro duši, ktorá je ochotná úprimne sa venovať modlitbe...

### Z myšlienok



***Nech ťa nič neznepokojuje, nech ťa nič neľaká. Všetko sa pomíňa, Boh sa ale nemení...***

***Kto má v srdci Boha, tomu nič nechýba, jeho láska stačí.***

*Kto ma Ježiša Krista za priateľa a vznešeného vodcu, všetko môže znieť, lebo On nás podporuje, posilňuje nikoho neopusti, ako verný a úprimný priateľ.*

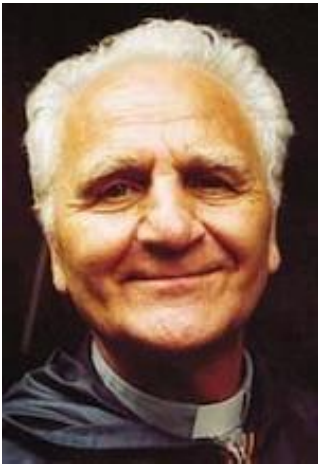
***Trpezlivosť dosiahne všetko... Je treba milovať Pána úplne nezištne, aby človek dosiahol milosť... Všetko je dobré, keď človek hľadá iba Ježišovu vôľu.***

- *Kríž nie je na to, aby nás utrúpil, ale aby nás posvätil.*
- *Naša dôvera nie je nikdy dostatočne veľká voči dobrému Bohu, ktorý je taký mocný a taký milosrdný.*
- *Milujem všetko, čo mi Boh dáva... Naše srdce je stvorené pre lásku!... Pochopila som, že bez lásky sú všetky skutky ničím... Aké šťastie, že sa Boh stal človekom, aby sme ho mohli milovať. Ináč by sme sa to neodvážili.*
- *Slúžte Bohu s pokojom a radosťou. Pripomínajte si, že náš Boh je Boh pokoja.*
- *Cítim, že najistejším prostriedkom na dosiahnutie cieľa je modlitba a obeta... Modlitba je čas, ktorý patrí Bohu...*
- ***Neprestávajme sa modliť. Dôvera robí zázraky.***
- *Naše srdce je tam, kde je náš poklad, a náš poklad je hore vo vlasti, kde nám Ježiš pripravuje miesto pri sebe.*
- *Len jedno treba konať: milovať Ježiša, milovať ho zo všetkej sily svojho srdca a zachraňovať pre neho duše, aby bol milovaný...*

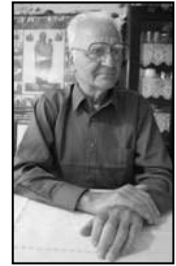


## Vladimír JUKL

(19.4.1925–1.5.2012)



Ako nenápadný aktivista a neskôr aj kňaz (tajne vysvätený 1971; prezývaný „generál tajnej cirkvi“) sa zaslúžil o slobodu na Slovensku. Zápasil s komunizmom, fašizmom, nacionalizmom aj liberalizmom. Inšpiroval, nielen kresťanov, pre službu pravde, dobrou a láskou.



Bol svedomím slovenského katolicizmu 20. storočia. Tento neobvyklý muž viackrát vystavil svoj život za to, čomu veril. Bol nasledovníkom chorvátskeho vizionárskeho jezuitu T. Poglajena – Kolakoviča, ktorý bol pre neho obrovským ľudským i kňazským vzorom. Vďaka tomuto profesorovi získal poznatky o aplikovanej kresťanskej teológii, aj vlastnú vnútornú spiritualitu. Za náboženskú činnosť („velezradu a špionáž pre Vatikán“) bol (1951) po 10 mesačnom vyšetovaní, samotke, bití a mučení, odsúdený v inscenovanom politickom procese na 25 rokov

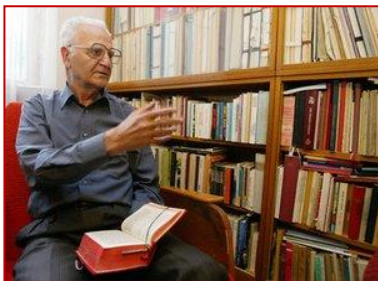
väzenia; odsedel si 13 rokov, 6 mesiacov a 9 dní.

V Prahe ukončil (1947) štúdium matematiky a fyziky na Karlovej univerzite, bol aj sekretárom Jednoty slovenských matematikov a fyzikov (1970–1985). Až do „nežnej revolúcie“ organizoval spolu so Silvestrom Krčmérym život „tajnej cirkvi“ na Slovensku, aj historické udalosti: Velehrad 1985 a sviečková manifestácia v Bratislave 1988. Neskôr sa stal redaktorom Katolíckych novín (1990–1991), výkonný tajomník Konferencie biskupov Slovenska (1991–1994). Skromný, vládny a láskavý Vlado vedel, že treba byť vždy „blízko Krista“. *Bol stelesnením kresťanskej budúcnosti a viery pre inteligentných ľudí* (A. Srholec)



<http://mojpribeh.sk/pribeh/vladimir-jukl/>

## Z myšlienok



*Slovensko prežilo pomerne dobre tú ťažkú vojnu, ale ako kresťania by sme sa mali pýtať, za akú cenu. Tá cena bola vysoká.*

***My sme nedemonštrovali zjavné opozičné myslenie, skôr sme nenápadne ovplyvňovali myslenie ľudí v zmysle kresťanstva.***

- *Ak sa nechceš zblázniť vo väzení, ak nechceš prísť o rozum alebo nechceš spáchať samovraždu, tak sa modli. Modlitba bola skutočne sila, vďaka ktorej mohol veriaci človek obstáť v tom strese, v tom mnohonásobnom ponižovaní, v tom zbavení prakticky všetkého majetku...*
- *Mohol som teda d'akovať Pánu Bohu, že aj ten pobyt vo väzení ma akosi naučil skromnosti. Naučil ma schopnosti vydržať, vytrvať...*

- *... my kresťania máme byť kvasom v ceste, uvádzať kresťanstvo do praxe... Prvoradá musí byť modlitba, a nie prenáhlená, bezduchá činnosť... Našou úlohou je zjednocovať... Je ľahké od niečoho sa dištancovať, ťažšie je to posvätiť. Európa potrebuje konverziu, návrat k svojim duchovným koreňom.*

*Keď to dokáže, bude požehnaním pre celý svet.*

*Máme plnú náboženskú slobodu, voľný umelecký trh, trhovú ekonomiku, môžeme cestovať všade vrátane Svätej zeme. Je len dôležité, aby sme nezastali a nezostali sedieť so založenými rukami.*

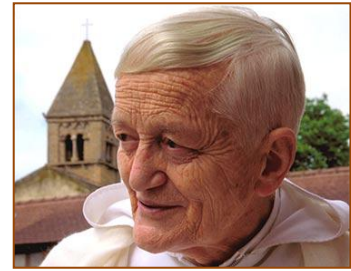




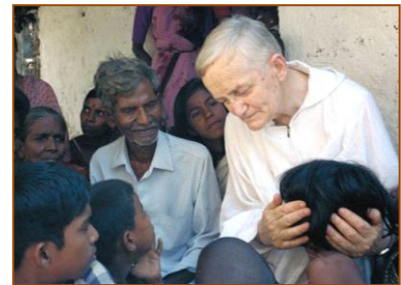
## Roger Louis SCHÜTZ (12. 5. 1915 – 16. 8. 2005)



Z rodného Švajčiarska odišiel (1940) do Francúzska a v Taizé založil ekumenickú komunitu, v ktorej dobrota srdca a jednoduchosť mali byť uprostred všetkého. V roku 1949 siedmi novodobí rehoľníci zložili sľub čistoty, chudoby a poslušnosti. Ich nasledovníci prijali komunitné Pravidlá Taizé v roku 1953. Vznikol tak nový spôsob súžitia ľudí rôznych kresťanských náboženských vyznaní, pretože kresťania ťažia svoju energiu pre jednanie vo svete práve z modlitby. Ján Pavol II. pri návšteve Taizé (1986) konštatovala: *Do Taizé sa prichádza, ako sa prichádza k prameňu. Pútnik sa zastaví, uhasí smäd a ide ďalej. Brat Roger vyšiel zo svojej rodnej protestantskej viery a prijal plnosť katolíckej viery, bez toho, aby sa zriekol svojho protestantského dedičstva. Za dielo náboženského zmierenia dostal*



aj Templetonovu cenu (1974), Cenu UNESCO za výchovu pre mier (1988), medzinárodnú Cenu Karola Veľkého (1989) i Cenu Roberta Schumana (1992). Mních Roger vnímal jednotu kresťanov predovšetkým ako problém zmierenia, ktorý má riešenie, ak prejavíme zmysel pre lásku a odpustenie. *Myslím, že by sme ho mali počúvať, vnútorne načúvať jeho duchovne žitému ekumenizmu, a naozaj sa nechať viesť jeho svedectvom smerom k skutočne zvnútornenému a zduchovnenému ekumenizmu (Benedikt XVI.).*



### Z myšlienok

- *Zajtrajšia generácia bude čoraz menej chápať, prečo je kresťanstvo roztrieštené do toľkých vyznaní a bude sa pýtať, prečo sa tak plytvalo energiou, aby sa táto nejednotnosť zdôvodnila. Musíme vidieť pohoršenie, ktoré sme spôsobili pred svetom. Kristova modlitba "aby všetci jedno boli, aby tak svet uveril, že Ty si ma poslal" je aj našou modlitbou.*
- *Evanjelium vyzýva kresťanov, aby boli údmi Kristovho tela, a nie príslušníkmi, stúpcami alebo dokonca patriotmi vlastnej konfesie... Nikdy sa nezmier so škandálom rozkoľu medzi kresťanmi, ktorí všetci tak ľahko hovoria o láske k blížnemu a predsa zostávajú rozdelení.*
- **Život toho, kto miluje a zabúda na seba, je plný pokojnej krásy. Každé priateľstvo predpokladá vnútorný boj. A niekedy kríž vnáša svetlo do bezodnej hĺbky lásky.**
- *Neboj sa, dôvera je na dosah a s ňou šťastie. Áno, Boh chce, aby sme boli šťastní.*
- *Nenariekaj, ale v každej chvíli obetuj Kristovi všetko, aj svoje unavené telo.*
- *Perly evanjelia, pokoj a radosť, môžu zaplniť priepasti úzkosti... Sme zosobnený zhluk slabostí, ale zároveň aj spoločenstvo navštívené niekým iným, než sme my sami.*
- *Pokoj v srdci je nosným trámom vnútorného života, podopiera nás pri výstupe k radosti... **Pravá radosť sa daruje... Boh môže iba milovať.***
  - *Tvoja minulosť je ukrytá v Kristovom srdci a o tvoju budúcnosť sa Boh už postaral. Lebo si povoláný k slobode.. Pričini sa, aby si pochopil všetko o každom človeku.*
- *Ver, že je Kristus v tebe prítomný, aj keď to nepociťuješ... Bud' medzi ľuďmi znamením bratskej lásky a radosti... Prijmi ma, Pane; daj nech ťa s radosťou očakávam.*
- *Vy, ktorí sem vstupujete, zmierte sa – otec so synom, manžel so ženou, veriaci s tým, kto veriť nemôže, kresťan so svojim odlúčeným bratom.*
- **Keď sa modlíš, deje sa to z lásky. Ak zápasíš, aby si človeku zbavenému práv vrátil ľudskú tvár, deje sa to tiež z lásky...**



## Josemaría ESCRIVÁ de Balaguer

(9. 1. 1902 – 26. 6. 1975)

Každá práca služby bližným aj každodenný jednoduchý život ľudského spoločenstva sú príležitosťou pre stretnutie s Bohom, aby sa zároveň uplatňoval bohatý duchovný život aj kresťanský apoštolát. Všetci ľudia môžu dosiahnuť svätosť skrz svoj obyčajný život a všednú prácu. Tento názor spolu s rodinným heslom *Duša a pokoj* smeroval vo svojich slovách i skutkoch tak, aby hlásané evanjelium zasiahlo až do hĺbky ľudského srdca. Pochádzal zo španielskej katolíckej rodiny. V roku 1925 bol vysvätený za kňaza a slúžil na vidieku, v Zaragóze i v Madride. Tam získal doktorát práv (1939). Od roku 1946 pôsobil v Ríme a získal doktorát teológie na Lateránskej univerzite. Založil (1928) *Opus dei* – cestu pre posväcovanie každej ľudskej práce v kresťanskej láske. Podnikal cesty do mnohých európskych krajín, Mexika Guatemaly a južnej Ameriky. Bol aj blahorečený (1992) i svätorečený (2002).



### Z myšlienok

- *Máme len jeden život pozostávajúci z tela a ducha, a taký má aj byť, po telesnej i duchovnej stránke naplnený Bohom... Keď sa bok po boku angažujeme spolu s našimi priateľmi, kolegami a príbuznými v tých istých záležitostiach, môžeme im pomôcť objaviť Krista.*
  - ***Vzrastaj prekonávaním prekážok.***
- *Nevyhýbaj sa povinnosti. Vykonávaj ju svedomito, aj keď iní ju zanedbávajú.*
- *Ak máš byť soľou a svetlom, potrebuješ vedomosti a schopnosti.*
- *Keď získaš skutočný záujem o svoju odbornú prácu, zlepši sa aj tvoj duševný život.*
- *Tvoja nedbalosť, ľahostajnosť, záhaľčivosť je vlastne zbabelosť a pohodlnosť.*
- *Nezabúdaj, že aj priemerní ľudia môžu hrešiť prehnaným sebavedomím.*
- *Neprikladaj veľkú dôležitosť tomu, čo svet nazýva víťazstvom, prípadne porážkou.*
- *Neodsudzuj skôr, kým si nepreveriš svoj úsudok modlitbou.*
- *Zbav sa myšlienok pýchy. Si len štetcom v ruke umelca.*
- *Nezabúdaj, že najviac má ten, kto potrebuje menej.*
  - ***Môžeš si byť istý, že si Božím mužom, keď nespravodlivosť znášaš s radosťou a mlčky.***
- *Tajomstvo, ktoré dodáva najpokornejšej, ba aj tej najpokorujúcejšej veci dôležitosť, je milovať.*
  - ***Vyhral by si veľký boj, keby si sa zbavil strachu z toho, že ťa budú poznať takého, aký si.***
- *Svedomie si skúmaj pomaly a statočne.*
- *Zotrvaj v dobrom a nad klebetami pokrč ramenami.*
- ***Neboj sa pravdy, aj keby ťa mala stáť život.***
- *Bud' užitočný. Zanechaj za sebou stopy. Vyžaruj svetlo svojej viery a lásky.*
- *Ak sa skutočne „odovzdáš“ Bohu, nijaká ťažkosť neotrásie tvojím optimizmom.*



***Dnes nestačí, aby muži a ženy boli dobrí.  
Proti konzumizmu, pohanskému a  
materialistickému bremenu, ktoré nám núkajú,  
Kristus si vyžaduje nekomformistov, rebelov Lásky!***



**Nečakaj** na úsmev, aby si bol milý.  
*Nečakaj až ťa bude ktosi ľúbiť, ľúb sám.*  
*Nečakaj až budeš osamotený, aby si poznal hodnotu priateľstva.*  
*Nečakaj na najlepšiu prácu, aby si začal pracovať.*  
*Nečakaj až budeš mať hojnosť, aj s omrvinkami je možné sa podeliť.*  
*Nečakaj na úpadok, aby si si zapamätal radu.*  
*Nečakaj na bolesť, aby si uveril modlitbe.*



*Nečakaj až budeš mať čas pomôcť niekomu.*

*Nečakaj až budú iní veľmi trpieť, aby si prosil o odpustenie, alebo aby si ich povzniesol na duchu.*  
*Nečakaj, pretože nikdy nebude dost tých, ktorí prijali z lásky osud sviece.*



**Nečakaj, pretože nevieš,  
 koľko času ešte máš...**

